herpy

KAMELEONTER

Fischer's Chameleon

Kinyongia fischeri

Kinyongia fischeri är en stor, grön bergskameleont från Nguru- och Nguubergen i Tanzania. Hanen har en tillplattad nosflik och en kam av kägelformade fjäll längs ryggen. Arten lägger ägg och kräver ett svalt, fuktigt klimat och ett stort, tätt planterat terrarium. Bara få djur av den äkta arten har någonsin exporterats, så skötseln bygger på de närmaste släktingarna, och arten passar bäst för erfarna hållare.

Familj: Chamaeleonidae Tidigare namn: *Chamaeleon fischeri; Bradypodion fischeri; Chamaeleon tornieri*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**30-40 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**6-7 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Trädlevande**
Biotop	**Regnskog och bergsskog**
Svårighetsgrad	**Erfaren**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**60 × 60 × 120 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**20-25 °C**
Värmeplats	**27-29 °C**
Temperatur, natt	**12-16 °C**
Luftfuktighet	**70-100 %**
Vatten	**Ingen vattenskål**
UVB	**Rekommenderas** Fergusonzon 2
Föda	**Insekter**
Hålls	**Ensamma**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Könsmogen	**9-12 mån.**
Kullstorlek	**12-20 ägg**
Inkubation	**240-330 dagar** vid 17-25 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga II**
EU-bilaga	**Bilaga B**
IUCN	**Nära hotad (NT)**

Om arten

Kinyongia fischeri är en stor kameleont i släktet *Kinyongia*. Hanen har en tillplattad nosflik på upp till 20 mm, som är lika bred från roten till spetsen och bara har några få tandade fjäll, och en rak övre kant. Längs ryggen sitter en kam av kägelformade fjäll, som hos hanen når ut till svansens mitt och hos honan bara till främre tredjedelen av kroppen. Honan har en liten nosflik på några få millimeter och enstaka knölformade fjäll på den främre delen av ryggen.

I hela gruppen är hanarna vita, gula, ljusgröna till olivgröna, grå, bruna och svarta i skiftande mönster, medan honorna mest är gröna med gula teckningar.

De största djuren når en totallängd på omkring 40 cm, och honorna är mindre. Längden är hämtad från hela *K. fischeri*-gruppen och är inte mätt särskilt för den äkta arten.

Artnamnet *fischeri* hedrar den tyske herpetologen Johann Gustav Fischer. I handeln har artnamnet i decennier använts om hela gruppen, men de flesta djuren hör till andra arter, främst *Kinyongia multituberculata*, *Kinyongia matschiei* och *Kinyongia vosseleri*. Alla tre är nu självständiga arter, liksom *Kinyongia uluguruensis* och *Kinyongia tavetana*. Ett djur som säljs under namnet *K. fischeri* är därför oftast en annan art. Nosfliken och ryggkammen är de tydligaste kännetecknen när arterna ska skiljas åt.

Utbredning och livsmiljö

Kinyongia fischeri är bara känd från Nguru- och Nguubergen i östra Tanzania. Den förekommer varken i Usambara- eller Ulugurubergen, där de besläktade arterna lever, och dess utbredningsområde överlappar inte med något av dem.

Arten är bedömd som nära hotad (NT). Tanzania har sedan 2016 inte tillåtit export av vildfångade levande djur, och fram till 2013 var bara tre djur av den äkta arten bekräftat exporterade till handeln.

Läs mer: Köp av djur: uppfödda djur, vildfångst och transport

> **Naturlig utbredning:** Tanzania.

LIVSMILJÖ

Kinyongia fischeri lever i fuktig bergsskog upp till omkring 1.500 m höjd. Djuren sitter mest i buskar och små träd, särskilt i skogskanten. Klimatet är måttligt och fuktigt, temperaturen varierar bara lite under året, och nätterna är svala. Som bergskameleont är arten anpassad till ett stabilt, svalt och fuktigt skogsklimat och tål inte ihållande höga temperaturer, till skillnad från de torktåliga kameleonterna i låglandet.

Skötsel

TERRARIET

Det finns nästan ingen kunskap om skötseln av just *Kinyongia fischeri*, eftersom bara ytterst få djur av den äkta arten har funnits i fångenskap. Skötseln bygger därför på klimatet i utbredningsområdet och på de närmaste, bättre kända släktingarna i *Kinyongia fischeri*-gruppen, särskilt *Kinyongia matschiei* och *Kinyongia multituberculata*. Siffrorna här är lånade från dem eller uppskattade utifrån klimatet.

Ett vuxet djur behöver ett terrarium på minst 60 × 60 × 120 cm (längd × bredd × höjd), och större är bättre, för arterna i gruppen rör sig mycket och är snabba och nyfikna. Arten hålls enskilt, och hanar får inte kunna se varandra.

Inred terrariet mycket tätt med växter, kvistar och grenar på flera höjder, så att djuret kan dra sig tillbaka i lövverket. Djuren är skygga, så ogenomskinliga sidor och baksida är en fördel. Ett terrarium av glas och nät ger ventilation och håller samtidigt kvar fukten, och ett avlopp i botten tar bort överskottsvatten. Bottenlager behövs inte, men en hona ska ha en äggläggningsplats (se Avel).

TEMPERATUR

Temperaturerna är uppskattade utifrån bergsklimatet. På dagen ska det vara 20-25 °C med en solplats på 27-29 °C, och på natten ska temperaturen sjunka till 12-16 °C. Värme över 30 °C ska undvikas, så under varma somrar ska terrariet stå på en sval plats.

Håll luften i rörelse så att den inte blir stillastående. Mät yttemperaturen på solgrenen med en infraröd termometer.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska vara hög, 70-100 %, och högst på natten och morgonen. Djuret dricker droppar och ska inte ha vattenskål. Använd en dimmaskin ett par timmar innan ljuset tänds på morgonen, och spraya kort på morgonen och igen på eftermiddagen. Grenar och blad ska torka under dagen, så att det inte uppstår mögel och sår på fötterna. Destillerat vatten eller vatten från omvänd osmos håller dimmaskiner och munstycken rena.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

LJUS OCH UVB

Arten är dagaktiv och ska ha ett ljust, men inte för varmt terrarium. UVB rekommenderas, och Ferguson-zon 2 är en uppskattning för en bergskameleont. Placera röret så att djuret kan välja mellan ljus och skugga, och ha ljuset tänt 10-12 timmar per dygn. Ofiltrerat solljus utomhus är en fördel på sommaren, så länge djuret har skugga och inte blir för varmt.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Kinyongia fischeri äter insekter som syrsor, kackerlackor, silkesmaskar, hornmaskar och gräshoppor. Arterna i gruppen tar allt som får plats i munnen, även mindre ödlor. Foderdjuren ska vara uppfödda och ha fått näringsrikt foder.

Vuxna djur får ett par insekter varannan dag, och ungar matas dagligen. Bergskameleonter är känsliga för tillskott: pudra fodret med kalk ungefär en gång i veckan, och ge bara D3 på vintern, när djuret inte får solljus. Vildfångade djur bör undersökas och behandlas för parasiter.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Kinyongia fischeri är skygg och stressas av hantering. Ta inte upp djuret utan anledning, och låt ett nytt djur få några veckor i fred innan det hanteras.

Arten hålls enskilt, och hanarna är revirhävdande. Slutar djuret äta ska det till en veterinär med erfarenhet av reptiler.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hanarna känns igen på den långa, tillplattade nosfliken och den kraftiga ryggkammen. Honorna har bara en liten nosflik. I *Kinyongia fischeri*-gruppen är djuren könsmogna efter 9-12 månader, men honorna bör först föröka sig när de är 14-16 månader gamla.

PARNING

Honan sätts in hos hanen. Är hon mottaglig tål hon hanens närmanden utan aggression. Avvisar hon honom ska djuren skiljas åt direkt. Utan årstidsväxling i temperaturen förökar sig gruppen året runt.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Honan är dräktig i omkring åtta veckor. Några dagar före äggläggningen börjar hon vandra omkring och äta mindre, och därefter gräver hon en tunnel och lägger äggen längst in i den. Kullen är på 12-20 ägg. Ge honan ett minst 20 cm djupt lager lätt fuktig jord och sand på omkring 18-20 °C, och mata henne dagligen och balanserat under dräktigheten för att undvika äggläggningsproblem.

INKUBATION

Äggen flyttas till en sluten behållare med vermikulit, som inte får vara för blöt (vatten och vermikulit 1:1 efter vikt). De läggs två tredjedelar ned i substratet och får inte vändas. Inkubera vid 22-23 °C på dagen och 17-18 °C på natten under de första sex månaderna och därefter 1-2 °C varmare. Då kläcks äggen efter 8-11 månader. Siffrorna gäller *Kinyongia fischeri*-gruppen; för den äkta arten är inget dokumenterat.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna kan födas upp i små grupper de första 2-3 månaderna, men ska därefter bo var för sig. Temperaturen ska vara något lägre än hos de vuxna, och luftfuktigheten hög. Ge små insekter med kalk och vitaminer.

Hälsa och vanliga misstag

Det finns ingen dokumenterad kunskap om sjukdomar hos just *Kinyongia fischeri*. Typiska problem hos bergskameleonter är:

- Överhettning och brännskador vid för varma lampor och för höga temperaturer.
- Uttorkning vid för låg luftfuktighet och för få möjligheter att dricka.
- Inälvsparasiter, särskilt hos vildfångade djur.
- Luftvägsinfektioner vid stillastående luft.
- Benskörhet vid för lite UVB och kalk.

- Överdosering av A- och D-vitamin.
- Sår och mögel vid grenar som är blöta hela dagen.

Kontakta en veterinär med erfarenhet av reptiler om djuret slutar äta, blir mörkt och slött eller andas med öppen mun. Livslängden är inte dokumenterad för den äkta arten. I *Kinyongia fischeri*-gruppen blir djuren högst omkring 6-7 år i fångenskap.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.